

K.P. Schepman¹
A. Jovanovic²

Een zwelling op het palatum

Samenvatting

Trefwoorden:

- Neurofibromatose
- Ziekte van Von Recklinghausen
- Mondziekten en kaakchirurgie

Uit 'de afdeling Mondziekten en Kaakchirurgie van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam en 'de afdeling Mondziekten en Kaakchirurgie van het Medisch Centrum Alkmaar.

Datum van acceptatie:
4 juli 2002.

Adres:

Dr. A. Jovanovic
Medisch Centrum Alkmaar
Wilhelminalaan 12
1815 JD Alkmaar
a.jovanovic@mca.nl

Bij een 29-jarige man doet een kleine zwelling op het palatum in eerste instantie denken aan een uiting van een dentogene ontsteking. Na de speciële anamnese, het klinische en röntgenologische onderzoek kan dit vermoeden echter niet worden bevestigd. Wanneer de patiënt gevraagd wordt naar zijn algemene gezondheid komt hij met een opmerkelijke aandoening, die uiteindelijk leidt tot de diagnose neurofibroom.

SCHEPMAN KP, JOVANOVIC A. Een zwelling op het palatum. Ned Tijdschr Tandheelkd 2002; 109: 400-401.

Gegeven

Een 29-jarige man consulteerde zijn tandarts in verband met een kleine zwelling op zijn gehemelte, gelegen juist achter zijn voortanden. De afwijking zat er mogelijk reeds langere tijd, was niet pijnlijk en de grootte was min of meer constant. Vanwege de zwelling was er verdenking op een palatinaal abces en is de zwelling geïncideerd. Hierbij kwam geen pus vrij. In verband met het persisteren van de afwijking, alsmede de intentie een partiële plaatprothese te vervaardigen, werd patiënt voor nader onderzoek naar de kaakchirurg verwezen.

Bij extraorale inspectie van het hoofd-halsgebied werden, behoudens enkele kleine bruine verkleuringen op de onderlip, geen afwijkingen geconstateerd. Bij intraorale inspectie werd een redelijk onderhouden dentitie gezien. Op het palatum durum, juist dorsaal van de gebitselementen 11 en 12, werd een week-elastische, niet fluctuerende zwelling gezien met een maximale diameter van ongeveer 0,5 centimeter (afb. 1). De afwijking was niet pijnlijk bij palpatie. De gebitselementen van het bovenfront reageerden alle positief op sensibiliteitstesten. Er waren geen verdiepte pockets. In element 23 zat een caviteit. Op de tandfilm, vervaardigd van elementen 11 en 12, werden geen evidente afwijkingen geconstateerd.

Bij navraag over zijn algemene gezondheid vertelde de patiënt dat hij bekend was met de ziekte van Von Recklinghausen (neurofibromatosis), waarbij hij onder andere op de huid van zijn borst multipele neurofibromen had (afb. 2). De bruine verkleuring op de onderlip kon hierbij ook passen.

Onder verdenking van een orale manifestatie van

een neurofibroom werd besloten een profexcisie uit de zwelling te nemen. Histopathologisch onderzoek bevestigde de klinische diagnose: neurofibroom, passend bij neurofibromatose.

Beschouwing

Neurofibromatose of de ziekte van Von Recklinghausen is een erfelijke aandoening, die zich klinisch kenmerkt door multipele neurofibromen van de huid (soms enkele honderden!). Neurofibromen zijn tumoren die van zenuwweefsel afkomstig zijn en een typisch histopathologisch aspect hebben (Rook *et al*, 1998). Daarbij kunnen pigmentaties van de huid voorkomen, de zogenaamde 'café-au-lait'-vlekken. Naast de huid kunnen ook andere organen betrokken zijn bij het proces; intracraniale lokalisaties kunnen aanleiding geven tot epilepsie. Lokalisatie in de urinewegen of in het maag-darmkanaal kunnen passagestoornissen veroorzaken. Vernauwing van de nierslagader kan op zijn beurt hypertensie veroorzaken (Baart en Van Hagen, 2000).

De prevalentie van neurofibromatose wordt geschat op ongeveer 1 per 2.500 tot 3.300 nieuwgeborenen. Bij 10 tot 25% van de patiënten kunnen afwijkingen in de mondholte voorkomen (Stegenga *et al*, 2000). Deze uiten zich in de vorm van veelal kleine zwellingen op het palatum, tong of wangslimvlies. In ongeveer 10% van de gevallen kunnen zich pigmentvlekken van de orale mucosa voordoen. Daarnaast kan neurofibromatose leiden tot vormafwijkingen van beenderen door drukresorptie. Bij ligging van een neurofibroom in het kaakbot kunnen verplaatsingen en doorbraakstoornissen van gebitselementen optreden.

Afb. 1.a. Een 29-jarige man met een zwelling op het palatum durum. Intraorale opname van de zwelling op het palatum. De circumscrippte zwelling bevindt zich palatinaal van de gave elementen 11 en 12. **b.** Multipele neurofibromen van de huid. Het betreft weke, iets roze, breed gesteelde kleine tumoren.

De mogelijkheden voor behandeling van neurofibromatose zijn beperkt. De behandeling van de verschijnselen die deze aandoening in de mondholte met zich meebrengt, bestaat uit het verwijderen van overvloedig tumorweefsel (bijv. ten behoeve van de vervaardiging van een gebitsprothese) en de behandeling van de gebitsafwijkingen.

Bij 1,5 tot 15% van de patiënten met neurofibromatose kan een maligne degeneratie optreden in de vorm van een fibrosaroom of neurogeen sarcoom (Van der Waal *et al*, 1996). Toename in grootte en pijn zijn suggestief voor een dergelijke kwaadaardige verandering. Kwaadaardige verandering van neurofibromen in de mondholte is uiterst zeldzaam.

De verscheidenheid aan lokalisaties van neurofibromen kan betekenen dat de patiënt bij verschillende specialisten onder controle staat. Over het algemeen

wordt geadviseerd de patiënt met een interval van ongeveer 6 tot 12 maanden te controleren.

Hoewel de oorzaak van een zwelling van de orale mucosa vaak gelegen is in de aanwezigheid van een ontsteking van dentogene oorsprong toont deze casus het belang van het afnemen van een gedegen anamnese, die de clinicus op het spoor kan zetten van de definitieve diagnose.

Literatuur

- BAART JA, HAGEN JM VAN. Syndromen 18. De ziekte van Von Recklinghausen. *Ned Tijdschr Tandheelkd* 2000; 107: 57-59.
- ROOK A, WILKINSON DS, EBLING FJG. *Textbook of dermatology*. London: Blackwell Science Ltd, 1998.
- STEGENGA B, VISSINK A, BONT LGM DE. *Mondziekten en kaakchirurgie*. Assen: Van Gorcum, 2000.
- WAAL I VAN DER, KWAST WAM VAN DER, WAL JE VAN DER. *Pathologie van de mondholte*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum, 1996.